

2021-01-28
Ku2018/01933

Kulturdepartementet

Riksantikvarieämbetet
Box 5405
114 84 Stockholm

Byggnadsminnesförklaring av Höjentorps kungsgård, Höjentorp 1:2, Skara kommun, Västra Götalands län

(dnr RAÄ-2018-3344)

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att Höjentorps kungsgård, Höjentorp 1:2, Skara kommun, Västra Götalands län, ska vara statligt byggnadsminne enligt 3 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen.

Regeringen erinrar om att Riksantikvarieämbetet ska utfärda skyddsbestämmelser enligt 6 § förordningen om statliga byggnadsminnen.

Ärendet

Riksantikvarieämbetet har föreslagit att Höjentorps kungsgård i sin helhet, bör förklaras för statligt byggnadsminne enligt förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen. Den fastighetsstrategi som läggs fram i propositionen Kulturarvspolitik (2016/17:116) anger att statligt ägda kulturhistoriska fastigheter ska vara skyddade som statliga byggnadsminnen om de har synnerligen högt kulturhistoriskt värde. RAÄ har anfört i huvudsak följande.

Vissa byggnader på gården är sedan 1935 statligt byggnadsminne med av regeringen 1993 fastställda skyddsbestämmelser. Hela kungsgården har dock ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde och bör därför skyddas i sin helhet.

Höjentorps kungsgård representerar en viktig del av det statliga kulturarvet genom sin historia som kungsgård. Kungsgårdarna har haft en central roll i

den svenska historien och Höjentorp utgör därmed ett exempel på kronans jordinnehav under historien. Idag återstår endast ett mindre antal kungsgårdar i statlig ägo.

Under medeltiden utvecklades både försörjningsbasen, med odling kombinerat med fångster från fiskrika sjöar, och den estetiskt inriktade jaktparken med intilliggande borg- eller slottsanläggning. Det särpräglade landskapet är i grunden avläsbart. Grundläggande strukturer som åkrar och vägar är i hög grad oförändrade. En stor andel bevarade våtmarker finns till följd av den speciella terrängen. Naturbetesmarkerna och lövskogarna är karaktäristiska för landskapet och mycket värdefulla. Höjentorps landskap har under århundraden präglats av den skiftande markanvändningen som kungsgårdens verksamheter medfört.

Djurgårdarna och utsiktspunkterna, där slottsruinen och de forna trädgårdarna ingår, är särskilt värdefulla. Att trädgårdarna anlades bredvid varandra i två olika tider med olika formideal, renässans och barock, är ett värdefullt särdrag.

Höjentorp hade även en roll i uppbyggnaden av industrialiseringen i Sverige genom ull till vävindustrin och i vårt moderna utbildningsväsende genom att den första lantbruksskolan var förlagd till kungsgården.

Vägstrukturen är ålderdomlig, välbevarad och har behållit sina ursprungliga lägen.

Den kvarvarande bebyggelsen har sammantaget ett högt kulturhistoriskt värde. Även om vissa förändringar skett genom åren har bebyggelsen har samma lägen sedan lång tid tillbaka. Den tydliga uppdelningen i bostadsbebyggelse kring huvudbyggnaden, ekonomibyggnader och torp spridda i landskapet är intakt. Inköpartorp är ett välbevarat exempel på detta och ökar gårdens kulturhistoriska värde

Huvudbyggnadens till stora delar bevarade planlösning och inredning visar hur en arrendegård gestaltades och hur den har använts. Särskilt övervåningen har äldre värdefull inredning bevarad liksom rester av äldre tapeter.

Gårdens markanvändning, arrondering och bebyggelse är ett levande exempel på statens historiska gods- och förvaltningspolitik över tid. Riksantikvarieämbetet har föreslagit att byggnadsminnet ska omfatta fastigheten Höjentorp 1:2, Skara kommun, se bilagor.

På regeringens vägnar

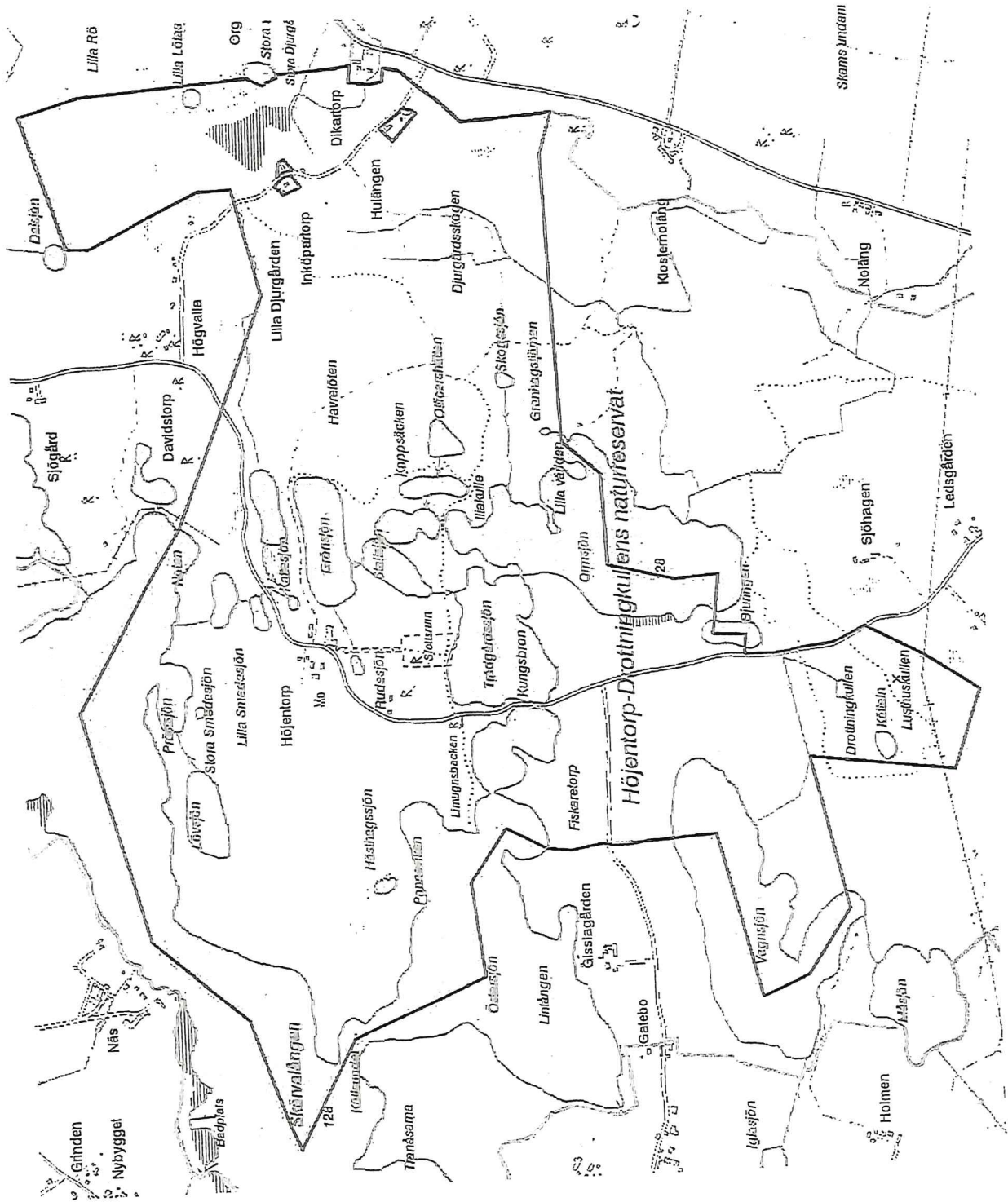
Åsa Lindhagen

Sarah Hurni-Åsberg

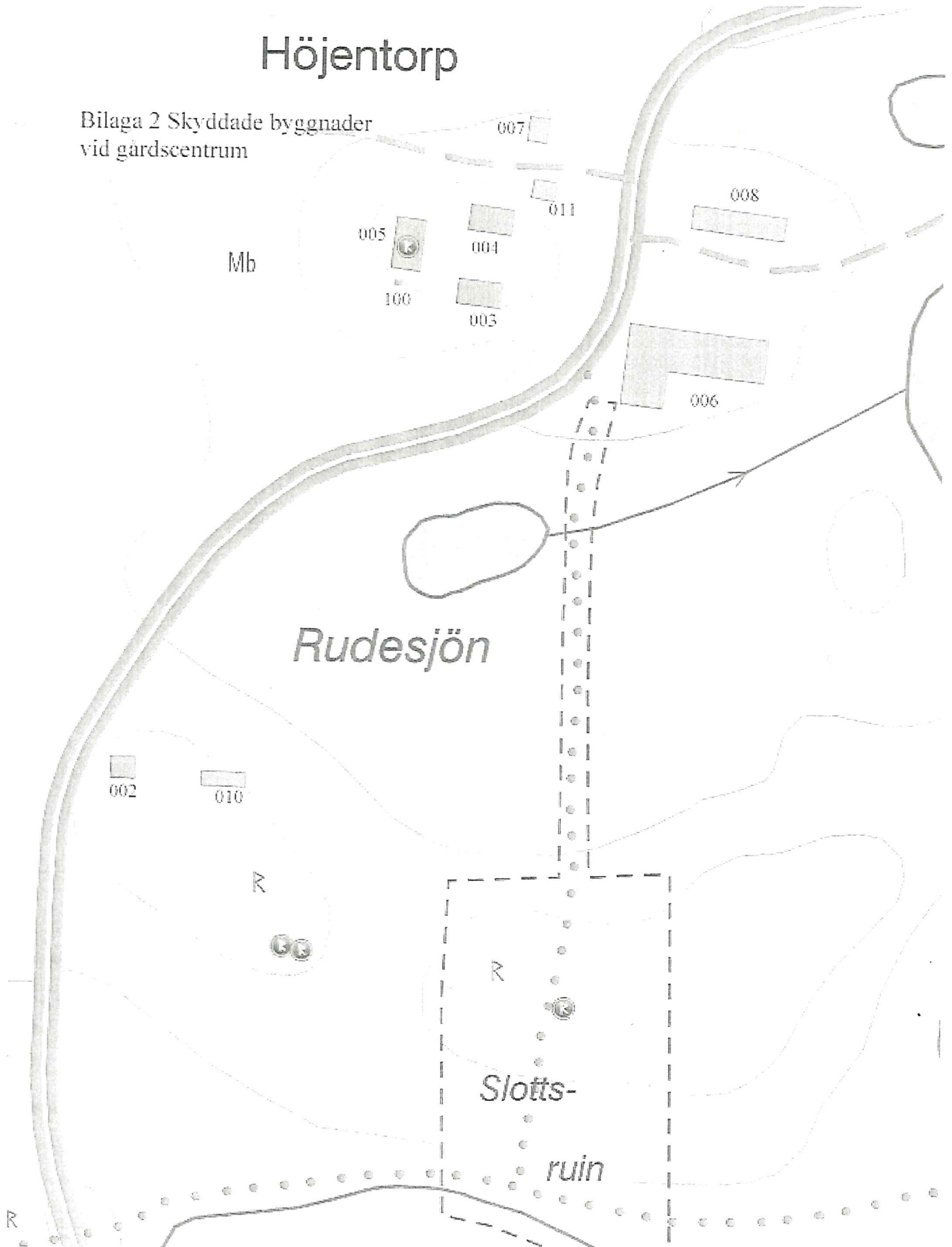
Kopia till

Finansdepartementet/BA
Finansdepartementet/OFA ESA
Länsstyrelsen Västra Götalands län
Statens fastighetsverk
Skara kommun

Höjentorp

Bilaga 2 Skyddade byggnader
vid gårdscentrum

Bilaga 3 Skyddade byggnader vid Inköpartorp

